

КАНАДІЙСЬКИЙ ЄПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

1

1944

ПАСТИРСЬКЕ СЛОВО

**З НАГОДИ ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО
ІСУСА ХРИСТА ДО ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ
І ВСЕЧЕСНІШИХ ОТЦІВ І ВСІХ ВІРНИХ
НАШОЇ ДІЄЦЕЗІЇ.**

**“Воскресення Твое Христе
Спасе, ангели оспівують на
небі й нам на землі дозволь
чистим серцем Тебе величати
й прославляти.”**

Христос Воскрес!

Дорогі в Христі,

Христове воскресення було завжди у св. Церкві найбільшим святом, празником празників і торжеством торжеств.

Ціле наше воскресне богослуження є повне гарних висказів про Христа-Спасителя. Воно називає Ісуса: **“сонцем правди,” “дателем вічного життя,” “радістю всього світу”**. Воно оспівує Його, як цього, що **“знищив адову силу”, “своєю смертю поконав смерть”, “перевів нас від смерти до життя”** й **“від землі до неба”**. Воно прославляє Його як **побідника, “що дарував нам вічне життя”**.

Одною з найбільше зворушаючих правд нашого воскресного богослуження, це **правда про наше відкуплення**. Зі щирою вдячністю зазначає воно, що ми всі в Адамі **“були сковані адовими узами”,** а Христос як **“ягня був за всіх добровільно заколений”,** бо Він є **“Синоном Бога, що спасає людський рід”**.

В іншій місці співаємо **про наше спасення так: “Сьогодні спасення світові, бо Христос воскрес, як всесильний”**. Наглядними овочами нашого відкуплення, це те, що наш Божественний Спаситель увільнив нас із неволі діавола, замкнув пекло, отворив для всіх небо й вислужив нам цю ласку, що ми стали **прибраними дітьми Бога**.

Що поганський світ увірив у Христа, а мільйони мучеників віддали за віру своє життя, то **одинокую силою їх витре-**

вання в доброму було Христове воскресення. "Підійми очі твої Сіоне й глянь, бо це прийшли до тебе, як богосвітлі світила, від заходу й півночі й моря й сходу твої діти, в тобі благословлячи Бога по віки".

"Нині всьо наповнилося світом: небо, земля й підземне. Нехай торжественно святкує усе сотворіння Христове повстання, що в ньому воно утверджується". Бо Христос, не лише самий іде до неба, але також і для нас вислужив небо. Він відзивається до свого небесного Вітця так: "Отче, цих що дав еси мені, хочу, щоб де я, і вони були зо мною, щоб бачили мою славу, що її Ти мені дав". (Йоан: 17, 24).

Що ми є прибраними дітьми Бога, а небо є нашим наслідством і спадщиною в Христі, вчить нас св. Апостол Павло: "Бо ви не прийняли духа рабства знову на боязнь, але прийняли духа всиновлення, що через него кличемо: Авва, Отче! Цей самий Дух свідчить нашому духові, що ми діти Божі. А коли діти, то й наслідники, наслідники ж Божі, а співнаслідники Христові, коли тільки з Ним терпимо, щоб із Ним і прославитися" (Римлян: 8, 16).

Кінцеві слова св. Павла зазначають ще також і умовину нашого прославлення: "Коли тільки з Ним терпимо, щоб із ним і прославитися". Отже небо, наше прославлення, наше співвоскресіння з Христом у другому житті, є не лише нашим правом, наслідством і одідиченням, але також заслугою, нагородою, оwoчeм нашої особистої співпраці з терплячим Христом. "Вчeра був я погребаний з Тобою Христе, сьогодні встаю з Тобою, що воскрес; вчeра був розпятий з Тобою, Самий прослав мене Спасе у твоєму царстві".

Сумніваючимся ученикам, що йшли до Емаус, відповідає Христос: "Чи не мав Христос це пострадати й так увійти в свою славу" (Лука: 24, 26). Тому й св. Петро, апостол, кличе до своїх вірних: "Улюблені, не дивуйтеся огневі, що вас доsvідчає, наче б вам що нового приключилося, але радуйтеся, беручи участь в Христових муках, щоб ви радуєчися, веселилися в обявленні Його слави" (I. Петра: 4, 12).

Наше воскресне богослуження дуже часто нам нагадує, щоб ми чистим серцем прославляли воскресшого Христа: "Ти Христе, що ад поконав, і чоловіка воскресив своїм воскресінням, вчини нас достойними чистим серцем, Тебе величати й прославляти". Щоб освободитися від гріхів, мати чисте серце й бути в стані ласки, то воскресший Христос дав св. Апостолам власть відпускати гріхи, кажучи: "Прийміть Духа Святого, кому відпустите гріхи, відпустяться їм" (Йоан: 20, 22).

При кінці воскресної Утрени так співаємо: "Воскресення день і просвітимся торжеством і один одного обні-

мім; скажім: брати, і цим, що ненавидять нас, простім усе з воскресенням, і так заспіваймо.” Ці воскресні думки нехай дійсно просвітять наш ум певністю перемоги Христової Правди, скріплять нашу волю надією кращої будучини й запалють наше серце надприродною любов'ю, що огортає всіх, прощає всім і бажає кожному воскресної радості.

Вірою у побідного Христа кріпимся також у гірких хвилинах, що їх під цю пору переживає цілий наш український нарід. Надією світлого Христового Воскресення, по Великій Пятниці, набираймо сили, що й ми поконаємо всяке зло, підступ і ненависть ворогів. Любов'ю лучимся з мільйонами наших братів на рідних землях і поза ними й засилаймо наші сердечні молитви спільно й разом до воскресшого Христа, щоб чимскорше настав справедливий мир, а наш нарід зажив у свободі серед інших свобідних народів.

З нагоди Світлого Празника Христового Воскресіння засилаємо всім нашим Дорогим Отцям Духовним і всім Вірним нашої Дієцезії наші воскресні побажання, як найбільших ласк від Воскресшого Христа, із нашим Архієрейським Благословенням.

Вінніпег, Ман., 2. Квітня 1944 р.

† Василій, Єпископ-Ординарій.
† Ніль, Єпископ-Помічник.

(Заувага: Це послання належить прочитати по всіх церквах в часі великодних Свят.)

о. С. Шевчук, ЧСВВ.

ПРАЦЯ НАД МОЛОДДЮ

Реферат виголошений на конференції священиків
в Мондер, Алта. 17. XII. 1943.

Чи знає історія світу про більше зацікавлення молоддю над це, що його ми свідками під цю пору? Чи доходив коли рух молоді до таких розмірів, що його бачимо в теперішніх часах?..

І справді. Керманічі так держав, як і ріжного роду організацій звертають свій зір в сторону молоді. Днями і ночами працюють вони над захопленням її для своїх ідей. Партії ріжного крою, від середних аж до крайно лівих, стараються захопити своїми кличами як найбільше молоді і втягнути її до своїх таборів.

І могуті цього світа знають, для чого це роблять. Вони здають собі дуже добре справу з цього, що душа молоді — це найкраще поле до засівання своїх ідей. В ній бачать вони амбіцію, бажання працювати, змагання до великих осягів. І знають вони, що нема певнішої дороги, щоб здійснити свої пляни в будучності, як захопити ум молоді і запрягти її запал до науки, праці, боротьби.

Св. Катол. Церква, будучи свідомою своєї великої місії, провадити людей до вічного спасення, постійно виявляла свою любов супроти молоді і звертала вжето до самої молоді, вжето до її виховників, спасенні слова заохоти, напимнення, як рівнож давала і вказівки що до ріжних точок християнського виховання. А робила це і робить, щоб запобігти великому бракові ясних понять і здорових засад в найбільш підставових питаннях життя. І, коли ріжного роду вихователі молоді старалися приєднати її до своїх ідей в тій цілі, щоб створити нові покоління майже виключно до щастя земського, що його можна б осягнути по здійсненні голошених ними ідей, то св. Церков спрямовувала її стремління до Бога, першого початку і остаточної мети всесвіту.

Ми, священики, силою свого уряду і покликання зобов'язані йти за приміром Церкви. А до того повинна спонукати нас передовсім свідомість, що многі некатол. стоваришення шкодять католицькій молоді тим, що відводять її від правдивої віри при допомозі ріжного роду засобів, що їх мають вони до своєї розпорядимости, та що небезпеки релігійного і морального розбиття для недосвідченої молоді є дійсно великі під теперішню пору.

Застанова над тими річами впроваджує нас на поле праці, що від неї не можемо усунутися, як що хочемо гідно сповнити наш душпастирський обов'язок. Тим полем праці є ду-

ша української католицької молоді.

Для священика праця над молоддю, це дійсно щось прекрасного але разом і конечного. Душа молоді це немов те поле, готове приймати, як здорове зерно, так і кукіль. Це немов кусень м'якого воску, що йому можна надати вид по вподобі. Що посіється у молодій душі, те й зійде. Який вид надається людині в її молодих літах, такою вона й остане. "Молодець після своєї дороги хочби і постарівся, не відступить від неї" (Притч. XXII. 6). Будучність народу кується в молодій душі. Праця над молоддю під цю пору це річ дійсно превеликої ваги. Зі всіх сторін вона є окружена різного роду приманчивими кличами, що їх метою є знищити в її душі цінний скарб ласки освящаючої а її саму втопити в вирі так сильно заливаючих сьгодні світ, поганських засад. Бути для такої молоді провідником, батьком, лікарем це обовязок дійсно милий. Від нашої праці над молоддю залежить в дуже великій мірі її щастя і в цім життю і в вічності. Працюючий над молоддю, працює передовсім над її виробленням духовим. Він звертає її увагу на грозячі небезпеки, перестерігає перед упадками, викорінює злі налоги, утврджє в чеснотах, загриває до побожного життя, показує на нестійність того всего, що дає світ, подає спонуки до любови свого народу та до праці для його добра. Одним словом робить з неї добрих горожан для туземної і вічної вітчизни.

Обставини, що серед них жие наша молодь, зовсім не є потішаючі. Як в місті так і по фармах живе вона в атмосфері зараженій матеріалізмом і самолюбством. І вона потребує когось, хто б нею кермував по скалистому та бурливому морі її молодечого життя. Вона потребує школи, в якій училася б пізнавати правдиву вартість річей. Такою школою для неї буде католицька організація молоді.

Організація.

Щоби можна було успішно вести працю над молоддю, то в першій мірі муситься її зорганізувати. Де є гурт, там і праця йде краще. Лише спільними силами можна доконати великих діл. Одначе з найбільших перепон праці над молоддю, це брак солідної організації молоді. Доки не поставиться — і то сильно — на ноги молодечої організації, не мислима є праця над молоддю; слабким буде наш вплив на неї, а будучність потвердить правдивість сказаного, що хто не візьме людини в свої руки за молодих літ, той даремно буде простягати руки по неї в пізнішому віці бо, з ким вона пристане, з тим ся й остане.

Ціль.

Щоб створити організацію, мусимо поставити собі перед очі ціль, для якої хочемо організувати молодь. Безпосеред-

ною ціллю такої організації, на мою думку, було б зблизити молодь до себе, показати одних другим, познайомити. Нехай наші молоді хлопці і дівчата запізнаються радше зі своїми, як мали б входити в знайомства з чужими. Відтак дальшою ціллю організації буде виробляти згуртовану молодь на ідейних членів Церкви і суспільности. В який спосіб це буде робитися, залежить від проводу.

Провід товариства.

Провід є основою Товариства. Жадне підприємство чи праця не піде без нього. Від нього йде сила і гармонія. Нехай в товаристві його забракне, а сейчас повстане хаос, замішання. Лише в єдності сила. А єдність є лише там, де добрий провід. Однак слово “провід” не є чимось абстрактним. Воно ставить перед нас особу, чи особи, котрі є відповідальні за успіх товариства. В їх руках спочиває доля товариства. Завдяки поведові воно або розвивається і кріпшає, або нидіє і зникає. Щоб однак провід був успішний, то мусить ділати вже після задалегідь уложеної програми.

Програма.

Обдумання і уложення програми праці це річ дуже трудна і вимагає чималого досвіду. Вона мусить бути і практичною і zarazом цікавою для молоді. Мусить бути практичною і хосенною, бо в противному разі енергія молоді буде зужита на дармо. Але мусить бути і цікавою так, щоб молодь знаходила в ній замилювання. В плян праці увійдуть звичайно дискусії, виклади, виступи молоді, зізди молоді і т. п. Найкраще є мати уложений плян праці на пару місяців наперед. Тоді поступенно і систематично переходиться з одної точки праці до другої. Це рівно ж достарчає проведові і досвіду. Глядячи на упливший час, в якому повинна була бути виконана певна праця, він бачить, що досягнулося, а в разі невдачі дає нагоду вглянути в її причини. Коли ходить о програму поодиноких сходинок, то вона, після випробування звичаїв, повинна складатися з трьох частин. Перша це так звана урядова: молитва, прочитання звітів, перевірка членів, пляни, дискусії. Друга частина, це поучаюча. Провідник товариства, чи запрошений гість виголошує промову, після котрої слідує дискусія, в якій по можности повинні брати участь усі присутні. Третя частина це весела, розривкова, забавна: спів, ріжного рода гри, весела і свобідна гутірка. В цей спосіб виробляється і дух привязання до товариства і приязнь між членами, котрі між собою познакомлюються і свідомість, що ми не належимо до останніх. Вплив товариства запровадити їх і до своєї Церкви — як що вони перестали до неї ходити — і до своєї галі, і на сцену, ну і під вінець зі своїм по вірі й народности. Того роду програма не допустить до так званих клік, чи кружочків

в кружку, які треба безпощадно розбивати, для того що вони є певною запорокую впадку товариства.

Праця над мійською молоддю.

Хто має нагоду працювати над молоддю в місті, цей повинен поставити собі за ціль згуртувати, по можности, як найбільше число молоді під стягом організації. Цього домагається від нас наше релігійне і народне життя. Коли хочемо, щоби наш нарід не втопився в морі асиміляції, то мусимо старатися цьому запобігти. А праця в тому напрямі мається завсігди починатися від молоді. Мійська молодь, окутана шумом мійського життя зі всіми його сензаціями, переймається ним і губиться в його вирі. І коли ми зізволимо на ділання того оточення на неї, то його вплив на її релігійне і народне життя буде дійсно погубний. Для того ми не сьміємо занедбати жадної нагоди, щоб подати нашої, потопуючій в морі невідрадних обставин молоді нашу помічну руку. Мусимо доложити всіх старань, щоби задержати її при катол. вірі і українській народности. Це зробити можна тільки через організацію. Трудність є тільки в тім, щоб її до неї втягнути. Та до цього вже послужать нам т. зв. співпровідники. В кождім місті при парохії завсігди знайдеться кілька свідомих одиниць молоді, готових до услуги провідника. З ними він навязує контакт, відбуває засідання, закликає до співпраці, укладає програми початкових сходин і при їх помочі починає організаційну працю серед молоді в даній місцевости. Дуже похвальний є спосіб особистих відвідин намічених членів. Та він є досить трудний.

Щоб улекшити собі працю в організації, то мусимо взяти собі до помочі старших людей, передовсім родичів, та інших впливових людей. Це дуже корисно впливає на цілий хід організації. Коли ми будемо числитися з людьми, то вони нам допоможуть. А з рештою ми самі знаємо, що є много річей, що їх мігби хто інший за нас зробити. Час, що ми його зискаємо в цей спосіб, можемо обернути на щось кориснішого.

Коли ми так заберемося до справи, можемо сподіватися успіху. Не треба однак вмовляти в себе, що наше бажання сейчас сповниться, а наші пляни відразу вдадуться. Організація — це річ повільна, а при тім і не легка.

В праці над мійського молоддю належить в першій мірі звертати увагу на її вироблення релігійне і народне. Знаємо, що апостола ріжного роду вір стараються збільшити ряди своїх прихильників. До цього вони вживають ріжного роду способів, щоб втягнути у круг свого впливу, кого тільки можливо. І це їм, на жаль, часто вдається. Многі з нашої молоді, увійшовши до їх загороди, переймаються їх кличами та стають в їхні ряди до праці і боротьби проти нашої релігії.

І де шукати розв'язки того успіху наших противників? В бракові релігійної свідомости серед зведених одиниць, а часто і в нашім мильнім переконанні, що проповіддю ми вже все зробили. Не лише з проповідальниці треба обучувати нашу молодь. Треба згуртувати її блище себе, в організації, і тут до неї говорити про справи, що відносяться до її душі.

Попри катол. віру, що її мусить задержати наша молодь, вона мусить же й остати при нашому народі. І це рівнож повинно бути предметом нашої журби. Товариство повинно бути школою, де б молодь пізнавала нашу минувшину, переймалася нею та впроваджувала все те в життя, чим наш нарід слушно дорожить.

Молодь на фармах.

Як місто так і фарми мають свої труднощі що до праці над молоддю. Одною з більших труднощостей буде чи не віддал одних членів від других. Другою труднощію, це часто брак домовки на сходини для молоді. Правда, є старші, гарні люди, що не жалують своєї хати для молоді та радо витають її в себе. Однак не всю працю можна виконувати в хаті. Всеж таки, що мож, те повиннося й робити. І по фармах треба згуртувати молодь. І їй треба дати програму праці. Виконання тої програми повинні б допильнувати свідоміші члени чи то виділу, чи таки товариства. З такими то належить вести сталу переписку, давати вказівки, заохочувати, серед труднощостей піддержувати, а серед удач не щадити похвал.

До успішної праці в товаристві много причинюються т. зв. зізди молоді. Тут маю на увазі зізди околичні, чи окружні, де зіздиться молодь з двох або трьох, чи й більше парохій на спільні св. Причастя, наради, змагання, забаву.

Ці зізди, чи спільні сходини, на мою думку, є дійсно важні. Через них молодь одної околиці навязує знакомство з молоддю з іншої кольонії та зближує її до себе. Та на жаль на разі на них мало звертається уваги. То ж і не диво, що коли ми не зближимо нашу молодь до себе, то вона навяже знайомство з чужими. А наслідки? Їх бачимо на кождому кроці.

На закінчення.

Коротко зібравши сказане вище, приходимо до висновку, що праця над нашою молоддю є конечна, якщо ми хочемо задержати її при собі. Та на жаль досі зробилося ще дуже мало під цим зглядом. Ще не маємо сильних українських катол. організацій молоді, хоч матеріял є. Правда, через війну многи мусіли опустити родинний дім і околицю, "бо такий приказ впав", та все таки є ще много молодих хлопців і дівчат, чи то по містах чи фармах, над котрими

можна успішно працювати. Можна і треба. Хоч праця над молоддю є трудною до виконання, то однак вона є хосеною в своїх наслідках. Правда, та праця вимагає великої терпеливості, витривалості, любови до молоді, оптимізму, ревности про душі, працьовитості, життєвого досвіду, підприємчivosti, а над все охоти, однак вона платить високі дивіденди. Тому то вона не повинна бути тільки принагідна та доривочна. Молодь це за цінний скарб, щоб працю над її вихованням на гідних дітей Божих і вірних синів та доньок народу, ставити на останнє місце, як це так часто робиться.

Коли ми любимо нашу віру і наш нарід, то з певністю доложимо всіх старань, щоб цю любов защепити в душах тих, що їх з волі Божої ми є провідниками на дорозі до небесної вітчизни.

о. М. Колодій

ВІДНОШЕННЯ СВЯЩЕНИКА ДО РІЗНИХ ПРОЯВІВ У ПАРОХІЇ В ТЕПЕРІШНИХ ЧАСАХ.

(Доклад виголошений на конференції священників в Йорк-тоні 14. XII. 1943.)

(в скороченню)

“Я прийшов огонь кинути на землю, і чого хочу більше, як щоб вже розгорівся”. (Лука: 12, 49).

Причин поширення православ'я і протестантизму серед нашого народу в Канаді, на мою думку треба шукати, не так в Канаді, як в Старім Краю — а вину в першій мірі приписати таки нашому старокраєвому священству, яке заняте особистими справами над поліпшенням свого матеріально-го положення дуже часто за мало часу присвячувало релігійному вихованню своїх парохіян.

Та то одна причина, бо важнішою може то брак наших священників в початках нашої еміграції. Жонате наше священство не могло поспішити за своїми парохіянами в пусту Канаду й на ласку Божу оставити свою рідню.

Духову невиробленість і брак нашого священства серед початкових наших емігрантів використала російська Православна Церква й англійський протестантизм, з яких опісля повстала новітня свистунівщина.

Можна знайти ще більше причин поширення ворожих

Католицькій Церкві струй серед нашого народу й то суто місцевих, але про них буде коротко згадка у відповідних місцях реферату.

Праця душпастирська тяжка і відповідальна: Вороги наші вживають всіх можливих способів, щоби внести роздор між наших парохіян, засіяти недовіря до нас, а нас самих знеохотити, а через наклепи цілком відтягнути від праці. **Однак із Христом і щирою співпрацею над повіреними душами зможемо поконати всіх наших релігійних ворогів.**

I. Ворогом у нашій парохіяльній діяльності є в першій мірі новоправослав'я, або популярно, свистунівщина. Коли комунізм має найбільше своїх прихильників у робітничих занедбаних під духовним оглядом верствах, чи давніше дуже слабо обслугованих фармарських околицях, а протестантизм чужий для наших людей змістом і формою, так новітнє православ'я має в деяких одиницях до певної міри притягаючу силу, головно через сильно розвинений в нашій народі сентиментальний націоналізм. Має позірне священство, вживає майже ті самі ризи, признає якісь тайни, а манить живою народньою мовою, автокефалією, та відкликуванням на традицію православної України.

Щоби лекше поборювати противника, треба пізнати його слабші й несвідомі одиниці дали себе втягнути до православ'я, чи яких інших сект, то в душі дальше думають по католицьки, цінять нерозривність супружжя. Тим часом свистунівська секта й її духовники признають цивільні розводи. Тому в принагідній розмові добре було б порушувати такі справи скоро тільки вони десь у них мали примінення. Слабою стороною свистунівщини є їхні духовники, люди без освіти, з темною історією. Тому кожному з нас треба знати життєву історію нашого противника, щоби нераз раз на все його унешкідливити. Слабою стороною всякого православ'я є, що їхні духовники мало вчать дітей катехизм. Ми маємо добру нагоду притягати їхніх дітей до своїх церков на катехизм. Правда, щоби таких дітей дістати до нашої церкви, треба крім науки катехизму дати їм ще й якісь нагороди, що приходять, ось хочби солодоші, чи якісь образки і це вправді коштовне, одначе конечне.

Тактика свистунівців, це приставання з нашими людьми, прихильні розмови, запрошення на свої відправи. Ми рівнож мусимо знати і то по можності таки особисто кожного свистунівця в нашій околиці, ввічливо поговорити, й запросити до нашої церкви. В своїх проповідях вистерігатися кидання громів на противника називаючи його по імені, але приватно бути проповідниками любови, а також своїм приватним життям давати примір правдивої християнської любови.

Звичайно свистунівці ще до сьогодні вмовляють навіть і в наших вірних, що українське католицьке священство се

прямо ворожі агенти, або вороги народньої праці. Нашим обов'язком брати живу участь в так званій народній праці, та старатись, щоби наші народні доми не зійшли до ролі забавних галь.

Думаю, що на окрему згадку заслугоють старо-православні, котрі ще досі не пристали до свистунівців. На них в парохії треба звернути особлившу увагу і чи то особисто чи через віддані католицькій церкві одиниці старатися їх притягнути до нашої Церкви.

II. Другим лихом, яке тепер нищить наші парохії се релігійна байдужність, яка в деяких околицях під нинішній час більше приносить нам шкоди, чим навіть свистунство.

I сими зоб'язаними людьми треба нам конечно зайняти ся. Вони наші, тільки з якихось причин остигли, відчужились від Церкви. Нашим обов'язком пізнати тих людей з близька, їх відвідати, а при тім пізнати їхні недомагання та дати відповідну пораду. Час до часу дати місію чи реклекції і конечно постаратися, щоби вони приходили. Причиною байдужности парохіян дуже часто може бути лихий примір священика, що подібно до біблійних фарисеїв накладає тягарі на вірних, а сам і пальцем не кивне, щоби вповняти заповіді Божі, чи церковні.

Хибним на мою думку булоби поступовання священика, що хотівби позискати назад до церкви зоб'язаних парохіян ганьбленням з проповідниці. Тим поступованням певно зробить з об'язних ворогів Церкви. Ми проповідники закону любови, мусимо їх привести назад до Церкви.

Частою причиною байдужности парохіян стається священик матеріяліст, який раз враз при тім напминає людей до жертвенности, каже погорджувати земськими добрими, а сам особисто гейби остаточною ціллю свого життя поставив певну заокруглену суму гроша, а першим його словом після привітання зі співбратом і то нераз в присутности парохіян, є: "А як там у вас платять?"

Священик, що хоче задержати вплив на парохіян, мусить привчитись терпіти недостаток, не сміє тільки для парохіян проповідати: "Блаженні терпячі", але мусить сам нераз це практикувати у своїому життю. Треба бути вирозумілим при стяганню належностей за тебе, бо нічим так скоро не зразимо наших людей, як браком милосердя у матеріяльних справах.

На кінець обов'язком священика-душпастиря пізнати, що читає його збайдужнілий парохіянин. Він ще не ворогом церкви й старатись дати йому в руки добру книжку, часопис, а помічною також булаби добра парохіяльна бібліотека.

III. Проти сектантів, байбелників і взагалі нових вір треба боронити наших парохіян докладним освідомленням в справах віри кахехитичними проповідями, як рівнож осто-

рогою, щоб не читали книжок, які їм приносять підозрілі люди. А коли вже кинулося лихо в парохії, треба старатись привести заблудшого назад до свого стада відповідними розмовами душпастирською ревністю та любовю, "бо нема сильнішої зброї на противника, як праця для його добра."

IV. Четвертий ворог комунізм, а сей не тільки ворог церкви, але ворог самого Бога. Кличем комуністів світова кривава революція, боротьба кляс, а все це ніби для поліпшення долі бідних працюючих кляс. На большевицьку пропаганду каже нам Церква словами Христа-Спасителя "Дайте ви їм їсти, хай не відійдуть голодні від вас." Треба конечно нам зайнятись бідними, опущеними, зовсім не числячи на людську подяку, чи нагороду, а тим, які не відчують фізичного голоду старатись заспокоїти їхній духовний голод, який веде їх до комунізму частіше чим тілесний голод, головно в Канаді. Поживу духову можемо подати через відвідини, відповідними проповідями в церкві, рефератами в народнім домі, організуванням відділів БУК-а, а УКЮ для молоді. А релігійного духа також будити духовними концертами і місіями.

V. На кінець остає ще скрайний націоналізм. І проти нього мусить священник показати свою працю на народній ниві, рефератами з нагоди народніх торжеств. Христос тут дає нам приклад поступовання, наказуючи своїм Апостолам починати працю місіюну від Єрусалиму.

Нинішня хвиля вимагає від нас крім загального, також індивідуального душпастирювання, а приклад знова маємо від Божественного Спасителя, в розмові з Самарянкою, Никодимом, Закхеєм і т.д.

Так само нераз священник мусить сказати: нині маю бути в домі сього грішника, зобоятнілого, сектанта, чи комуніста, щоби з ним поговорити.

Мудрість, знання, душпастирська ревність, тактовність і часта лучба з Ісусом в молитві, то помічні засоби в нашій душпастирській праці над спасенням нам повірених душ, як також над приверненням заблудших до Христової Католицької Церкви.

Розпорядження Єпископського Ординаріату

1. Конференції священників відбудуться в четвер 27. квітня в Винніпеґу, Йорктоні, Мондері й Торонті. Початок о год. 9:30. рано.

2. Вправи духовні (реколекції) наших священників відбудуться сего року в Йорктоні, Саск, від 4. вересня (понеділок вечір о год. 8.) до п'ятниці в полудне 8. вересня. Всі Отці мають обов'язок прибути на час.

КАНАДИСЬКИЙ ЕПАРХІЯЛЬНИЙ

ВІСТНИК

3

1944

РІЗДВЯНЕ ПАСТИРСЬКЕ СЛОВО

ДО ВСЕЧЕСНІШИХ ДУХОВНИХ ОТЦІВ І ВСІХ ВІРНИХ
НАШОЇ ДІЄЦЕЗІЇ

“Звіщаю вам велику радість, що сьогодні народився вам Спас, Христос Господь, у місті Давида” (Лука: 2, 12).

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ

Дорогі в Христі!

Христове Різдво є завжди для нас великим святом нашого спасення.

Ніколи так живо й наглядно не відчуваємо ми, що наше спасення започаткувалося, як у Різдвях Святих.

Думка про започаткування нашого спасення у День Різдва часто стрічається у наших гарних, різдвях богослуженнях, де много разів співаємо, що: “Бог у тілі явився, бо Він є Спасителем наших душ,” або в іншому місці: “Ти, що зродився в юдейському Вифлеємі, і дав Себе положити у яслах задля нашого спасення,” або ще в іншому місці наших богослужень: “Прийдім і піснями прославім Матір Спасителя.”

А в наших різдвях, чарівних колядах, то дуже часто знаходяться радісні слова, що Новонароджений Христос є нашим Спасителем, бо співаємо раз у раз: “Спас наш народився, з Діви воплотився...”, або в іншій коляді: “Бог предвічний народився, прийшов днесь із небес, щоб спасти люд свій весь...”, або ще в іншій коляді співаємо: “Ликуй чоловіче із Різдва цього, Христос бо від ада спасе душ много, і від неволі вражої.”

І наша св. Мати—Церква, як кожного року, так само й цього року, отвирає в різдвяному часі скарби св. Євангелія перед нами й кличе до всіх нас з Ангелом: “Не бійтеся, ось бо звіщаю вам велику радість, що буде всім людям, бо народився вам сьогодні Спас, Христос Господь, у місті Давида. І це вам знак, знайдете Дитя, повинене пеленами і лежаче в яслах.”

Це ангельське посланництво нашої св. Церкви про наше спасен-

ня є дуже радісною вісткою для всіх нас. Бо з ним скінчилася для людей кількатисячелітна неволя під діаволом. Брами неба широко отвіраються від тепер для всіх людей доброї волі. А з небесних просторів розноситься радісним відгомоном над вифлеємськими полями весела пісня: “Слава на висоті Богу.”

Різдвом Ісуса Христа всі ми дуже тішимося! З вдячністю згадуємо про наше спасення скільки разів відмовляємо “Вірую,” бо там виразно зазначаємо, що **“нас ради людей і задля нашого спасення Христос зійшов із неба і воплотився від Духа Святого й Марії Діви й став чоловіком.”** Так, Христос спас нас, не зі звичайної пропасти, але вічної; не зі земської полоніни, але пекольної; не одного чоловіка, але всіх людей.

Як кожного року, так само й цього 1944-го року, будемо святкувати Христове Різдво. Однак не зможемо ми тішитися повнотою нашого серця й душі у цьому році, бо цілий світ є ще у війні й серед воєнного настрою. **Голос остороги Святішого Віця, повторюваний стільки разів з нагоди надходячих Різдвяних Свят у минулих останніх п'ятох роках, не знайшов щирого відгомону у сильних цього світу.** Війна продовжується даліше.

Наслідком війни даліше лється невинна кров, зростають щораз то нові жертви війни, число ранених, полонених і вбитих збільшується. **Вже четвертий раз перекотився буревій війни за нашої пам'яті по наших українських землях, а всенародне лихоліття дійшло до таких розмірів, що його не предбачували передше навіть наші предки.** Засумовання наших душ поширяться ще більше цього шестого року війни також і в нашій Канаді, бо скільки це синів наших буде ще на фронтах, скільки в неволі а скільки вже поляглих!

Люди шукають спасення. Одні в сильних цього світу. Другі в народних провідниках. Ще інші у полководцях мільйонових армій. **Ангел із над вифлеємських піль голосить нам, що нема самоспасення.** Хто провалився у пропасть, цей не може виратувати самий себе. Помічну руку може нам дати лише Господь Бог. І дійсно Бог так і зробив, віків тому двадцять майже, посилаючи з неба на землю Свогого улюбленого Сина, Ісуса Христа.

І нам, Дорогі Братя й Сестри, не треба тратити надії серед цього воєнного лихоліття, що його саме тепер всі переживаємо. **Доля нас усіх, і нашого Українського Народу, спочиває в Божих руках.** Над цілим світом володіє Бог. Над терплячими милосерний Бог. Над покривдженими справедливий Бог. Бог, що бачить наші сльози, що чує наші болі, що може нас усіх спасти!

Новонароджене Дитя Христос дає нам небесний мир і заспо-

коює для знеможених душ, як це Ангели звістили “а на землі мир людям доброї волі” бо тільки одинокий Христос був, е і буде князем правди і мира. А має Христос такий надземський мир для нас усіх, що може ущасливити, не лише поодинокі особи, але й всі народи. А знає Христос, що значить терпіти, боліти й проливати сльози й тому може виратувати з пропасти, навіть найглибшої. А володіє Христос такою силою, що може покорити всіх противників, навіть найсильніших цього світу.

Всі ми віримо, що світ опирається на Христі, а без Христа гине. Всі ми визнаємо, що **Христове Різдво стало осередоточкою цілою всесвітньої історії**. Для всіх нас обявлено, що не лише “на початку було Слово-Христос,” але й що кінцеве слово в історії людства належить до Христа, бо Він сказав: “Я є Альфа і Омега, почин і кінець” (Откр. гл. 1. ст. 8).

Коли новонароджений Христос отворив сам небо, то не замикаймо собі його знову нашими новими гріхами. Коли Христос увільнив нас із неволі діавола, то не входім самі в нову неволю; коли Христос дав нам святе Євангеліє, то не шукаймо лукавої мудрости світа, що ані не є правдою, ані щастя не може дати.

Не лише вірмо сильно у небо, але й заховуймо одночасно заповіді Божі, що суть певною дорогою до неба. Не лише тішмося св. Євангелієм, але й стараймося одночасно виконувати накази св. Євангелія.

Всечесні Духовні Отці й Дорогі в Христі Братя й Сестри! **З нагоди Різдвяних Свят і Нового Року складаємо Вам усім з глибини нашої душі найщиріші святочні побажання**. Нехай Новонароджений Христос обдарить Вас усіх сильною вірою в Його Божество, витривалістю в чеснотах, осолодою в терпіннях.

Благаймо Христа також про скорє закінчення страшної війни, загоєння завданих ран, повороту наших рідних і **кращої долі для нашого Дорогого Українського Народу**.

† ВАСИЛІЙ, Єпископ-Ординарій,

† НІЛЬ, Єпископ-Помічник

Винипег, 17. грудня, 1944.

**

**

**

Це Пастирське Сло во належить прочитати в часі рідвяних Свят по всіх церквах нашого Екзархату.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ ЕПИСКОПСЬКОГО ОРДИНАРІЯТУ

1. Диспенза на Великий Піст 1945 р.

Орд. 126/44.

Епископський Ординаріят уділяє диспензу на сиропусний тиждень і Великий Піст:

Позволяється їсти м'ясні страви в усі дні, **крім середи й п'ятниці**, за відмовленням принаймні 1. "Отче наш" і 1. "Богородице Діво." Священики обов'язані відмовити псалом 50-ий "Помилуй мя Боже." В Велику П'ятницю можна уживати молока. Св. великодна Сповідь зачинається в неділю сиропусну, а кінчиться в неділю Всіх Святих (по "Зелених Св'ятах.") Належить в своїм часі, наперед, заголосити вірним піст після нашого обряду й дану диспензу.

2. Пригадуємо ще раз це, що було в нашій "Еп. Вістнику" 1938 р. на ст. 12 при кінці, і ст. 13: **"На супружка мішаної віри треба конечно диспензи Еп. Ординаріяту."** "Мішана віра" означає, коли одна сторона є католицька, а друга протестанська, чи схизматичька.

3. Найдалі до кінця грудня ц.р. належить прислати відписи метричальні за цей рік і за минуле. **Ніхто не є звільнений** від цього обов'язку.

4. Накладаю й пригадую **строгий обов'язок** Всечеснішим Отцям зберігати **одностайність** у відправлюванню Служби Божої, так читаної, як співаної, та заховувати всі обряди та рубрики. В тій цілі **кожний Отець має обов'язок** не лише переглянути чи перечитати побіжно, це, що подано в Епархіяльнім Вістнику ч. 2-3. 1941 р., ст. 2-12., але в **совісти має обов'язок перестудіювати** це всьо, порівнати зі своїм способом відправлювання св. Літургії, поправити похибки та строго придержуватися цього, що приписується в "Епарх. Вістнику." Якщо Епископський Ординаріят зауважить, або довідається, що котрийсь з оо. не заховує цього, закаже йому відправляти Службу Божу, доки не поправиться. Відправляючи Сл. Божу не спішитися, ані не обертатися, чи благословити скоро, як електрична машина. Час відправлювання читаної Сл. Божої не менше, як 30 минут.

5. Пригадка фінансова. Кожний о. душпастир має прислати: половину різдвяної, або великодної таци; таксу канцелярійну в січні 1945 р.; має обов'язок перевести збірку на семінар по всіх церквах; зібрати катедратик, та відіслати до Еп. Канцелярії. Також перевести збірку на місійний фонд та сиротинець. Хто ще не вислав звіту літних катехизацій, має негайно це зробити.

ЧИМ ЗАЗНАЧИВСЯ ДЛЯ НАШОЇ ЦЕРКВИ 1944-ий РІК?

Тиха, витревала праця нашої св. Церкви зазначилася многими гарними успіхами у 1944-му році. Наше дороге священство під проводом обох Єрархів зуміло вдержати не лише минулі надбання, але й також у многих ділянках поступити вперед. До цього причинилися в першій мірі:

Архієрейські відвідини обох наших Єпископів обхопили цього року цілу Західну Канаду, крім кількох ще у Східній Канаді. Таких відвідин у Манітобі, Саскачевані, Альберті й Бритійській Колюмбії було кількадесять. Посвячено кілька новозбудованих церков, відбуто ювілейні обходи з різних церковних нагод і взято участь у чисельних з'їздах. Попри релігійне й моральне піднесення вірних, завважити було всюди масову участь у богослуженнях.

Провінційальні й місцеві з'їзди. Там де більшою кількістю проживає наш нарід у Канаді, відбулися многі успішні з'їзди. З'їзди провінційального значіння відбулися у Вінніпегу, Саскатуні, Едмонтоні й Гамільтоні. Слід згадати також ще про окружні з'їзди у Сендлейк, Плейнлєйк, Арран, Глендон, Альвена й інших місцевостях. Всі ці з'їзди, попри поглиблення праці над давними проблемами зміряли також, щоб згуртувати нашу ідейну молодь і свідоме жіноцтво.

Наукові Виховні Інституції. Великим здобутком нашої Церкви, попри існуючі вже наукові заведення, є здобуття у 1944 р. Дівочого Інституту Пречистої у Вінніпегу, як і також останніми днями листопада набуття Інституту ім. Шептицького у Торонті. Поважну суму гроша зложено вже на придбання Інституту Йосафата у Едмонтоні й започатковано широку кампанію, щоб розбудувати Інститут Шашкевича у Саскатуні, бо дотеперішній не є вже в силі помістити ані половини нашої молоді.

Преса й Видавництва, розбудована попередними роками, продовжує й на дальше своє успішне місійне завдання. У всіх чотирьох пресових органах, едмонтонських "Українських Вістях," йорктонським "Голосі Спасителя," мондерському "Світлі" й братській "Будучності Нації," побільшилося, не лише число передплатників, але й глибокий підхід оригінальних статей. Появився також цілий ряд нових, свіжих книжечок, як: "Біблія Старого Завіту"; 3-ий наклад катехизму "Нашої Релігії"; "Молитовника" для нашої молоді; "Служебника" для цих, що usługують до Слу-

жби Божої; коротка "Історія Нашої Церкви," книжечка про "Маркіяна Шашкевича" й ще інші.

Мешкання для священників. Цього року набуто резиденцію при церкві св. Покрови й при церкві Пресв. Евхаристії у Вінніпегу. В Портедж Ля Прері, Ман., збудували мешкання для священника при церкві, а також і Судбури, Онт., у Саскачевані збудовано нові резиденції в Альвена й Канора, а в Рама куплено дім.

Діяльність Місійного Товариства ім. св. Йосафата при своїх початкових зусиллях виявило надзвичайну свою успішність. Виказ уділеної помочі для наших церков і інституцій по різних місцевостях Канади, дійшов цього року до суми \$4,000.00. Коли це гарне місійне товариство здобуде собі членів по всіх парохіях цілої Канади, то буде в силі виказатися ще кращими здобутками.

Дотеперішні наші успіхи підносять нас усіх і заохочують нас до ще більшого ділання для Божої слави, добра Церкви й піднесення нашого Народу в Канаді.

ХРОНІКА ДІЄЦЕЗІЇ

1944.

(Продовження)

18. червня, в неділю, Преосвященний Кир Ніль відправив Архиерейську Службу Божу в церкві Пресв. Евхаристії, в Роза, Ман. з нагоди Празника.

18. червня. Преосв. Кир Василій висвятив на священника о. Еміліяна Фика в церкві св. о. Николая в Виніпег.

25. червня, в неділю, Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Архиерейську Сл. Божу в церкві св. о. Николая в Попларфілд, Ман.

Пополудні того дня Архиерейські Відвідини церкви в Четфілд, Ман.

29. червня в четвер на Празник св. Петра й Павла (н. ст.) в Мондер, Алта., Їх Ексцеленція Кир Василій рано відправив Арх. Службу Божу, на котрій висвятив на священників 5 діяконів ЧСВВ: Е. Химія, Е. Білика, Гр. Хміляра, В. Гринишина і О. Засійбиду.

Преосвященний був присутний відтак на Співаній Сл. Божій при Гроті, та виголосив другу проповідь.

30. червня в п'ятницю упокоївся в Бозі в шпиталі св. Йосифа в Виніпег о. Н. Демків.

2. липня в неділю, Преосв. Кир Василій відправив Арх. Сл. Божу в церкві св. о. Николая в Виніпег з нагоди 40. річниці оснування парохії.

2. липня. Їх Ексц. Кир Ніль довершив торжественного посвячення церкви Вознесення в Сван-Плейн, Саск., а відтак відправив Арх. Сл. Божу, та виголосив проповідь.

Пополудні того дня Архиерейські Відвідини церкви св. Петра й Павла в Арран-Весна, Саск.

4-5. липня похоронні Богослуження бл. п. о. Н. Демкова в церкві св. Покрови, Винипег, в яких взяв участь Преосв. Кир Василій і виголосив пращальне слово.

7. липня, в п'ятницю, Різдво св. Івана Хрестителя і Відпуст в церкві Неуст. Помочі М. Б. в Йорктон. Їх Преосв. Кир Ніль відправив Арх. Службу Божу й виголосив проповідь.

9. липня в неділю: Архиерейське Свячення церкви Пресв. Тройці в Норквей, Саск., якого довершив Їх Екс. Ніль, а опісля відправив Арх. Сл. Божу і виголосив проповідь.

Пополудні того дня Архиерейська Візитація в Гвайт Біч (Сопов) Саск.

12. липня св. Петра й Павла, Архиерейська Сл. Божа і свячення великого престола, якого довершив Преосв. Кир Ніль в церкві Пресв. Евхаристії в місті Кадворт, Саск.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви св. Івана Хрестителя в Дана, Саск.

16. липня, в неділю. Їх Преосвященство Кир Ніль відправив Арх. Сл. Божу в церкві св. Михаїла в Альвена, Саск. з нагоди З'їзду молоді.

23. липня в неділю, Архиерейська Сл. Божа Преосв. Кир Ніля в церкві св. Николая в Фишер Бренч, Ман.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви в Сильван, Ман.

30. липня в неділю, Архиерейське торжественне свячення церкви св. Духа в Сенди Лейк, Ман., якого довершив Їх Преосв. Кир Василій, а відтак відправив Арх. Службу Божу та виголосив проповідь.

30. липня, Архиерейська Сл. Божа в церкві св. Волод. і Ольги, Винипег, яку відправив Преосв. Ніль, та виголосив Празничну проповідь.

6. серпня в неділю, Архиерейська Сл. Божа в церкві св. Юрія в Алонза, Ман., яку відправив Преосв. Кир Ніль.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви св. Покрови в Гленговп, Ман.

Ввечері Арх. Візитація церкви св. Петра й Павла в Гленелла, Ман.

13. серпня в неділю, Архиерейська Сл. Божа в церкві Вознесен-

ня, Витків, Саск., і посвячення угольного каменя, якого довершив Преосв. Кир Ніль.

Пополудні Архиерейське Посіщення церкви в Алтікейн, Саск.

19. серпня, в суботу, Преображення ГНІХ., Архиерейська Служба Божа в церкві св. Димитрія в Кридор, Саск., яку відправив Преосв. Кир Ніль.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви св. Михаїла в Кридор, Саск.

Увечері Архиерейське Посіщення церкви коло Климчуків (в Албертаві), Саск.

19. серпня. Посвячення церкви св. Петра й Павла в Ст. Клавд, Ман., та Арх. Сл. Божа, яку відправив Преосв. Кир Василій.

20. серпня, в неділю, відправив Преосв. Кир Ніль Арх. Сл. Божу в церкві Пресв. Евхаристії в Геффорд, Саск.

Пополудні Архиерейська Візитація церкви св. Духа в Орлів, Саск.

Увечері Архиерейське Посіщення церкви св. о. Николая біля Пархоми.

27. серпня, неділя; Преосв. Кир Ніль відправив Архиерейську Сл. Божу в церкві св. Духа в Ростерн, Саск. (біля Камінських).

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви Пресв. Богородиці (біля Танасків) Ростерн, Саск.

28. серпня, понеділок, Успення М. Б. Архиерейська Сл. Божа в церкві св. Духа в Бруно, Саск., яку відправив Преосв. Єпископ-Помічник.

Пополудні Архиерейське Посіщення церкви Вознесення в Мічем, Саск.

3. вересня, неділя, Посвячення церкви св. Покрови в Гвайтсенд, Саск., і Архиерейська Сл. Божа Преосв. Кир Ніля.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви св. Петра й Павла в Інсінгер, Саск.

4-8. вересня. Вправи духовні дієцезального клиру в Йорктон, Саск., в яких взяли участь Преосв. Кир Ніль і 34. священників. Проповідував Впр. о. Гр. Шишкович, ЧНІ.

10. вересня, в неділю, Архиерейська Сл. Божа і посвячення церкви Пресв. Тройці в Гудів, Саск., якого довершив Екс. Ніль.

Пополудні Архиерейські Відвідини церкви св. Духа в Габерд, Саск.

10. вересня, в неділю, Архиерейська Сл. Божа в церкві св. Духа в Босежур, яку відправив Преосвященний Кир Василій.

17. вересня, неділя, Архиерейська Сл. Божа в церкві св. Йоса-

наших дитинних і хлопячих літ. Но й ці елементарні почування вязались чимраз виразніше з іменем Христа, перед якою іконою виділи ми клячучу матір і самі молились.

При зростаючій самосвідомості, ми щораз більш освоювались з іменем Спасителя—як якимсь невидимим, но ідеально ласкавим добродієм. Подумаймо собі тільки, як радувались ми памячкою Його Божества, чаром навечеря, деревцем, колядами... Пригадаймо собі всі утіхи в світлих днях Його Воскресення... То були справді хвилі наших найкращих переживань, хвилі найкращих і найблагородніших почувань, стремління і бажань.

Дійсно, Спаситель був нашим первоідеалом добра, краси й правди. Його наука сталась безперечно першим кормом нашої душі. Всі змагання нашого виховання мали не що іншого на цілі, як удержати в первіснім блиску й чистоті той пречудний ідеал у Христі, захвати в свіжості пориви любови до Спасителя й зділати корм Його науки таким, що з нього плинули б животворні сили в наше щоденне життя.

Виховання й шкільне образування скріпляли поступенно в нашій свідомості любов до родичів, до нашого народа, до рідної землі, до вітчизни, до нашої рідної мови, звичаїв і обичаїв.

А це все пліло з пізнання й щирої любови до Спасителя. Зваживши ще, що від першої хвилі життя стались ми через Тайну св. Хрищення членами вселенської духової держави званої "Христова Церква," що так часто жилились ми св. Тайнами й заховували Христові заповіді, то не парадоксом буде твердження, що Спаситель був головним змістом нашої минувшини.

Тут і є ключ до психології нашого священства. Можна зовсім правильно заключати, що та від дитинних літ в нашу душу всякаюча любов до Христа і Церкви, до народу, здетермінувала нас вступити на теологію й посвятитись духовному званню, статись Його апостолами й слугами Його св. Церкви.

Тепер лишім минуле, а перейдім до теперішности. Теперішність це хвиля, що замикає в собі минуле й рівночасно висувається до будущности.

В яким отже відношенні стоїмо в цій хвилі до Спасителя? Передовсім ми і тепер не перестали бути дітьми християнських родичів, синами християнського народу, членами Христової Церкви, що найважніше, не перестали бути: вибраними слугами Спасителя й працівниками в Його винограді. Принявши факт цей до повної свідомости, трудно мимоволі не запитати, чи й тепер наша любов до Спасителя позістає рівно чистою, як була в літах дитинних і хлопячих?— Чи не зменшився в нас дух св. віри, якої

ми борцями по званні? Чи і нині привязання до Спасителя і Його правди є рівно так інтензивне, як було в кращих днях у минулому? Чи і в цій менті серед хаосу доктрин і соціальних переворотів, переходуємо в душі надземський ідеал особи Ісуса й чи божественне Його слово, що подаємо вірним, є рівночасно першорядним кормом нашої душі?— Чи уділяючи як священники св. Тайни другим, самі жадібно черпаємо з животворного жерела Його благодати, про яку сказано: “Аще хто пієт от води, юже аз ему дам, будет в нем істочник води текуція в живот вічний. .” Чи і в цій хвилі ми серіозно розуміємо наші обов'язки впливаючі з висоти нашого так відвічального священничого стану.

Чи поступаємо на дорозі моральної совершенности по приказу Спасителя: “Будите убо совершенні, яко і Отець Ваш совершен єсть.”

Чи сповняємо ми горяче бажання і заповіді Спасителя: “Да любите друг друга, яко же аз возлюбих ви,” “По тім пізнають, що ви ученики мої, коли любов буде між вами.” Є й такі священники, що забувають на це задушевне бажання Спасителя і замість бачити в священникові “Альтер Христус,” бачать у нім свого ворога. Священик, котрий би підкопував у народа повагу іншого, рішучо шкодив би справі Христовій, бо помагав би ворогам і розпинателям Божої Правди.” (Архієрейське посланіє Митрополита Кир Андрея).

Накінець, чи поступаємо взагалі так, щоби ми стали горючим світильником, просвічаючим всім, “іже в храміні”? . . .

В таких питаннях збігаєсь історія нашого життя, знаходиться сума нашого виховання й образування, міститься весь результат праці над собою й праці душпастирської.

Заострена боротьба наших часів змушує нас до зреорганізування нашого боевого фронту, до основного застановлення над теперішнім положенням, яке вимагає від нас більше інтензивної і скоординованої праці й більше рішучої солідарности, як коли-небудь передтим.

Нам всім прецінь відомий теперішній дух часу. Проти Церкви й духовенства присяглися всі сили. Ми мусимо себе боронити теоретично й практично, ми мусимо бути не тільки Христовими священниками з переконання в церкві, але також і в наших ділах поза Церквою в суспільнім житті. Ми мусимо виказати перед теперішнім світом **потребу існування нашого стану, бо інакше перейдуть над нами до денного порядку.**

Минули ті часи, коли священники, замкнувшись в захристії, мо-

гли спокійно й вигідно проживати під охоронними привілеями державних законів.

Нині мусимо ставати тими, чим були наші попередники в перших часах нової ери, бо нині вертають ті самі часи.

До нашого відома доходять вісти страшних переслідувань Церкви і священників. . . , а зміна часу й надходячі суспільні перевороти можуть принести нові переслідування, які й нас можуть досягнути.

Тому треба нам набирати нового духа, що оживляв давні катакомби й печери, нам треба взаємної любови Христової, єдності, солідарности, кооперації й усильної чуйности та позитивної праці, завдяки якій Церква Христова здужала перенести на собі всі хрести й вийти побідно.

Коли будемо творити одно моральне тіло, під послухом і провідом наших Єпископів, оживлені любовю Спасителя, тоді не страшні нам хочби й найстрашніші часи, тоді можемо бути безпечними за нашу віру й Церкву, тоді не боїмося жадної зміни, ані державного перевороту.

Ми—священники Христові!

Ми вирости з Ісусом. З Його іменем сплетені найкращі хвили нашого життя і якщо нам дороге власне “я”, стан і звання, праця і честь, якщо любимо родину й вітчину, український наш нарід і ближніх, а Спаситель позістане все первовзором і ідеалом в кожній ділянці нашого священничого життя, тоді в найкритичнішій злобі дня зможемо в одушевленню закликати з Апостолом:

“Мні бо еже жити—Христос. . . , і со Христом бити і со Христом умрети.” (Фил. 21, 23).

о. Гр. Шишкович, ЧНІ.

ПРОЦЕС НАД НАВЕРНЕННЯМ, ТИХ, ЩО НЕ НАЛЕЖАТЬ ДО КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

(Доклад виголошений на Конференції священників у Йорктоні, 14. грудня, 1943 р.)

** ** **
* * *

Я бачив раз один образ, що зробив на мене незатерте вражіння. На тім образі було представлене широке поле, обсіяне людськими трупами. Серед того широкого поля, між тими безчисленними трупами, стояв Христос Спаситель й гірко плакав.

Чи той образ треба вважати фантазією побожного маляра? На жаль, ні! Той образ представляє дійсність, смутну дійсність.

Всім відомо, що в світі живе понад два мільярди людей. Із тої великанської маси людства лиш одна бідна третина признається до християнства; всі прочі люде це або погани, або магометани, або жиди, або безбожники.

І знова з третини людства, що признається до християнства, лишень одна половина є католицького визнання; прочі люди належать до ріжних християнських сект, або вони не признаються до жадної Церкви.

Треба вірити, що багато нехрещених людей належить до душі Церкви. В кожнім разі назовні всі ті люди є мертві для Ісуса, бо вони не знають Його й не належать до Його святої Церкви й вони є у важкій небезпеці стратити свою душу.

Всі прочі люди, що знаходяться поза границями Католицької Церкви, є мертві для Ісуса під кожним зглядом, значить навні й назовні й їм загрожує найбільша небезпека вічної погуби.

На жаль треба сказати, що також багато католиків є мертві для Христа Спасителя. Вони справді вірять в Ісуса Христа, почитають Його, належать до Його святої Церкви, але їх душі є мертві; смертельні гріхи завдали їм духовну смерть, вони є трупами в очах Ісуса Христа.

І ось вже маємо значіння вище згаданого образа.

Широке поле, представлене на тім образі, означає світ—трупами є душі людські, що є мертві для Ісуса Христа, а серед широкого світу, між тими безчисленними трупами-душами, стоїть Христос і гірко плаче.

Чи нема способу, щоби потішити засмучене Серце Христове,

Богу дякувати, є! Влий надприродне життя в ті душі-трупи, зроби духово мертвих людей живими членами містичного тіла Христового, а тоді Ісус возрадується духом, як тоді, коли Його

апостоли вернули з місій й розповіли Йому про свої успіхи.

Обовязок потішити Христове Серце тяжить на нас священниках і про цей святий обовязок буде бесіда в цій конференції.

Мушу однак замітити, що не буду говорити про навернення грішних католиків, бо ця справа є релятивно легка й всесесні Отці мають у тім досвід і сприт.

Не буду також говорити про навернення нехрещених людей, бо ми звичайно не маємо до того нагоди.

Мене інтересують у цій хвилі головню христіяни-некатолики, а передовсім ті, що з нашої крови. В тій цілі хочу поперше пригадати Отцям, що це є наш обовязок дбати про навернення тих, що знаходяться поза границями Католицької Церкви, а опісля піддам кілька гадок, як братися до того переважного діла.

I.

Це є знана річ, що під зглядом віри і моральности Церква Католицька є абсолютно консервативна. Коли вона не хоче зрадити себе самої, коли вона бажає задержати свій божественний характер, то мусить зберігати той курс, який її вказує Боже Об'явлення. Тому хочби цілий модерний світ прозвав Церкву Католицьку пережитою і назадницькою, хочби Церква Христова мала стратити не знати кілько й яких членів, то вона в справах віри й моральности не сміє змінити ані одної йоти.

Однак зрештою Католицька Церква є агресивна й прогресивна.

Вона не вдоволяється плеканням того ґрунту, котрий вона вже посідає. Вона безнастанно стремить до того, щоби границі своєї посілости чимраз більше й більше поширити. Її клич є вперед, все вперед! Цей клич одідичила Церква свята від свого божественного Основателя, а то в формі приказу: Йдіть у весь світ і проповідайте євангелію всім сотворінням (Мар. 16, 15).

Апостоли Христові зрозуміли той приказ Христа Спасителя й старалися вірно виконати його.

Ледви, іменно, вийшли вони з тої кімнати, в котрій Святий Дух зійшов на них, а вже вони проповідують жидам, що зо всіх сторін світа зійшлися були в Єрусалимі й там замешкали.

Однак апостоли Христові не обмежували своєї євангельської праці тільки в користь жидів. Вони поділили між собою ціле римське царство й їх амбіцією було позискати для Христа Спасителя всі знані тоді народи.

Розуміється, що апостоли при своїм малім числі й короткім життю не могли навернути до Ісуса Христа цілого світу. Цей обовязок святий, положений на них самим Христом Господом, перейшов на їх наслідників, значить і на нас. Коли ми отже чи-

слимося з волею Христа Спасителя, коли ми бажаємо бути гідними наслідниками апостолів і мати участь у їх заслугах і нагородах, то ми мусимо старатися після наших сил, щоби границі царства Христового висунути як найдалше вперед, мусимо змагатися, щоби для Ісуса позискати як найбільше душ, особливо тих, що нам найблищі, значить братів наших по крові.

Один молодий священик виразився раз так: “Я не дбаю про навернення тих, що не належать до Церкви. Я чуюся покликаним тільки до овець дому Ізраїля.” Цей священик з певністю не мав католицького духа.

О, як відмінні були почування великого апостола народів, св. Павла! В своїм листі до римлян він каже так: “Я бажавби сам бути відлученим від Христа за братів моїх, кривих моїх після тіла, то є ізраїлитян. Бо їм було дане усиновлення і слава і завіти і законодавство і богослуження і обітници. Від них походять отці, а також Христос, котрий є над всіми Бог, благословений во віки, амінь.” (9, 3).

Отже св. апостол Павло так сильно бажав навернення своїх братів по крові, що він волів сам бути проклятим, якщо це було б можливе, щоби тільки вони навернулись і спасли свої душі. Тому дуже лихе свідоцтво виставляє собі той священик, що вагається казати: “Що мене обходить той схизматик, цей протестант, або тамтой большевик? Най вони пропадають, коли хотять.” Так священик не повинен говорити. Противно, він повинен старатися всіми силами, щоби принаймні декого зо своїх заблудших братів навернути й так зробити його живим членом містичного тіла Христового.

II.

Тепер заходить таке переважне питання: Як дібратися до сердець наших заблудших братів?

Це річ певна, що коли бажаємо приєднати некатоліків до Католицької Церкви, то Католицька Церква мусить імпонувати. Як кольор і запах квітки притягає пчолу, як ясність і тепло полуміни манить до себе муху, так і Церква наша свята притягне до себе неодну заблудшу душу, коли вона в тій Церкві найде красу, душевну потіху, світло правдивої науки й щире тепле серце.

Тому наші церкви повинні бути як найбільш притягаючі, особливо в тих околицях, де живе багато некатоліків. Наші богослуження повинні бути чаруючі й будуючі своєю побожністю. Проповіді повинні бути все добре приготовлені й популярно виголошені. Треба вважати на то, щоби проповіді не були задовгі й щоби вони були повні любови й намащення. Невільно ніко-

ли накидуватися на противників нашої Церкви. Треба лишень спокійно, річево викладати науку Католицької Церкви.

Св. Франц Салезій каже так: "Той, що проповідає з любов'ю, той проповідає вистарчаючо проти ереси, хочби він і слова одного не спімнув про спірні точки. В протягу 33 літ, що я кормив свій нарід Божим словом, я переконався, що серйозні проповіді на тему практичної святости ділають знаменито на еретиків. Вони слухають, будуються і стаються більш прихильними для правд католицької віри." Так говорить досвідчений, довголітній місіонар. Поступовання після його вказівок певно увінчається як найкращим успіхом.

Звертаю увагу всеч. Отців і на це, що негатолики повинні знайти любов, тепле серце по наших церквах. Буває, що коли якийсь негатолик прийде до нашої церкви, то наші люди посмішкуються з нього, витикають йому його відступство. Це ображає, болять і відстрашує від навернення. Тому треба людей повчати, щоби вони дуже з любов'ю відносилися до заблудших своїх братів. Вказано є також, щоби і сам парох наче нехотячи стрінувся з такими гістьми і перекинувся з ними кількома прихильними словами. Таке поступовання вже неодному влекшило поворот до Христової вівчарні.

Щоби однак всі ті старання о навернення заблудших увінчалися тим обильнішим успіхом, то треба зрешувати їх молитвою й жертвою.

Кожний священик повинен щоденно молитися про навернення грішників і відступників. Можна на приклад кожного вечора відмовити по три Богородице Діво. Гарно булоби, якби всеч. Отці запровадили в своїй парохії звичай, по кожній парохіяльній відправі відспівати "По Твою милость" за навернення грішників і негатоликів, а на ту саму інтенцію відмовити Отче наш і Богородице Діво по кожній проповіді.

Молитву треба скріпити жертвою. Тому я радивби, щоби всеч. Отці складали свої труди й терпіння на руки Пречистої Діви Марії в користь тих, що блудять. Однак на тім всім не повинна кінчитися наша праця над наверненням блудящих. Ми мусимо бути також агресивними.

Моя гадка є така:

Священики, що мешкають по містах, моглиби час від часу урядити в своїй парохії особливі курси проповідей для негатоликів. Найвідповідніший час на такі курси був би різдвяний або великодній піст, і то найліпше вечірня пора. Кілька тижнів вперед треба би той курс заповідати в церкві, а також по льокаль-

них часописах. Парохіяни повинні також впливати на своїх приятелів і знайомих, некатолицького віроісповідання, щоби вони приходили на проповіді. Не від речі булоби післати до чільніших некатоликів писемне запрошення.

На проповіді повинні приходити також парохіяни, бо некатоликів моглоби бути мало, а зрештою некатоликам є приємніше, коли вони можуть губитися в товпі. Однак проповіді повинні буди пристосовані до потреб некатоликів. Для більшого успіху можна поручити той курс чужому священникові. Для доповнення курсу варто би роздавати некатоликам відповідну літературу.

Говорячи про літературу, я пригадую, що кожний священник повинен мати в себе певний запас брошурок на різні релігійні теми, щоби їх при нагоді роздати тим, що їх потребують.

Така католицька література доказує бувало чудес навершенень.

Ось на приклад до дому одного пресвітерського діякона приходить якийсь мандруючий купець й просить о нічліг. Відходячи на другий день, той купець дає діяконові одну католицьку брошурку. Прочитавши ту брошурку, діякон заінтересувався католицькою вірою й за короткий час навернувся до Католицької Церкви разом із цілою своєю родиною, та ще й з деякими сусідами.

Або возьмім цей приклад. Жена одного протестантського адвоката дістає пакунок, завитий у папір з католицької газети. Вона перечитала ту частину газети, переконалася в правдивости католицької віри й навернулася до Католицької Церкви враз з цілою родиною.

Таких випадків є много а це свідчить про силу писаного слова. Тому ревний священник-апостол залюбки вживає писаного слова до навершення блудящих.

В цілі розширювання католицької віри ревний священник повинен використати кожду нагоду.

Такою нагодою є на приклад шлюб мішаного віроісповідання. На такий шлюб приходять звичайно кривні й приятелі некатолицької сторони, а це є добра нагода, щоб дещо сказати про нерозривність і ціль подружжа так, щоби сектанти зрозуміли те страшне зло, що криється в розводах і кронтолі породу. Така проповідь може відразу не наверне некатоликів, але вона розбудить в їх серцях подив для тої релігії, що заступає так високо моральні ідеї. Зрештою хто знає, чи подив для так знеслої релігії не спонукає того або цього сектанта до прийняття тої релігії.

Іншою нагодою до розширення католицьких ідей, це похорон.

На похорони приходять звичайно різні люди, різних релігій або й безрелігійних напрямків. При цій нагоді можна говорити про щастя тих, що вмирають поєднані з Богом за поміччю св. Тайн. Можна також говорити про страшний суд Божий над грішником, про пекло, що жде кожного беззаконника, про небо, що приготує для вірного слуги Божого, про чистилище, котре заперечують сектанти.

Окрім шлюбів і похоронів най ревній священик використовує якунебудь спосібність, щоб піддати блудячим якусь здорову гадку. Весілля, поминки, обіди, концерти, з'їзди, одним словом всі ті okazji, де бувають іновірці, всі вони дають апостолові можливість зробити дещо для розширення царства Христового.

Знаменитим середником для розширення віри в наших часах, це радіо. Говорити через радіо це коштвна річ, а українці звичайно небогаті. Однак коли українці потраплять стягнутися на світську радієву годину, то вони при добрій волі можуть стягнутись і на релігійну радієву годину. Така українська католицька радієва година зробила б напевно багато добра, вона увінчалась би неодним прекрасним наверненням.

Накінець я не хотівби обминути ще одного важного чинника в справі розширення віри, а іменно вживання світських людей до апостольської праці.

Один католицький священик сказав мені таке: "Коли я довідуся, що хтось з моїх людей стратив віру, то я посилаю до нього світських людей, але людей утверджених і добре обучених в справах віри. Ті люди так довго докучають невірникові, аж поки він не змякне. Опісля я сам іду до нього й навертаю його дорешти."

Цю практику варта наслідувати. Треба вибрати собі кількох людей, побожних, второпних і відважних, треба їх підготувати до апостольства й пустити їх у рух. Коли вони підготувлять ґрунт, тоді най священик возьметься до діла, а з певністю в многих випадках його труд увінчається гарним успіхом.

Ми отже бачимо, що кожний священик має різні можливости, щоби дібратись до сердець заблудших. Най отже кожний вибирає собі спосіб, який для нього найвідповідніший і най возьметься до діла. Чи це діло принесе якісь плоди, це лежить у Божих руках. В кожному разі священик-апостол сповнить свій обовязок і дістане за то нагороду. Колись він почує солодкі слова: "Добре рабе благий і вірний, ввійди в радість Господа твого."
